

AVRUPA EKONOMİSİ TALEPKAR

AVRUPA İŞ DÜNYASI LİDERLERİ AB HÜKÜMETLERİNE TALEPLERİNİ SIRALİYOR: "EURO BÖLGESİNİ DAHA İYİ YÖNETİN, HER ÜLKE AYRI TELDEN ÇALMASIN, EŞGÜDÜM GEREK, ORTAK MALİYE POLİTİKASI ARAÇLARI GEREK. DÜNYA DEĞİŞİYOR, UYUM SAĞLAYIN, İLERLEYİN, REFORM YAPIN, ARKANIZDA DESTEK OLALIM; İŞ DÜNYASININ ÖNÜNÜ AÇIN, ÖNDEN GİDELİM".

Bahadır Kaleağası

TÜSİAD Uluslararası Koordinatörü,
Institut du Bosphore Başkanı
bahadir@kaleagasi.net

Budapeşte. İlk olarak 1985 yılında otomobil ile girdiğimde, şiirsel Tuna Nehri, kent içine uzanan sarp yamaçlı kıyıları, demir köprüleri, reklam panosuz, renksiz sokakları, azametli yüzyıl başı binaları ve sade insanları ile çok etkilenmişim. Sonra farklı aralıklarla yolum düştü Macaristan'a. Seksenli yıllarda diğer Doğu Bloğu ülkelerine göre özgürlük esintileri güçlü bir ülkeydi. Zaten 1989'da henüz Berlin Duvarı çökmeden, Polonya ile birlikte, Batı'nın demokratikleşme amaçlı finansal teşvikini almayan başlayan ilk Varşova Paketi ülkesi olmuştu.

BRÜKSEL NOTLARI

Avrupa Siyaseti

Sonra soğuk savaş bitti. Macaristan AB yoluna girdi; 2004 yılında üye oldu; 2011'de ise ilk olarak AB dönem başkanlığını üstlendi. Bu arada ekonomisi dünyaya açıldı, kişi başına düşen milli gelir 20 bin dolara yaklaştı, toplumsal refah hızla yükseldi. Derken, 2008'de ciddi bir mali uçurumun eşliğinden döndü, durumu toparlayarak zar zor ekonomik büyümeye geri döndü. Bir dönem, 1886'ya kadar 150 yıl Osmanlı egemenliğinde kalan Budapeşte, bugün tarihsel birikimi, kent estetiği ve sosyal yaşamı ile etkileyici bir Orta Avrupa başkenti. Avrupa'nın gündemindeki önemli konuları tartışırken, entelektüel yaratıcılık ve siyasal cesareti tektlemeye uygun bir yer.

Ekonomi dünyası ne diyor?

BUSINESSEUROPE Avrupa'da iş dünyasının temsil örgütüdür. AB kurumları ve hükümetleri ile iç içe çalışır, karar sistemine özel sektörün katkısını düzenler. Türkiye'den üyeleri TÜSİAD ve TİSK. Budapeşte'deki toplantı,

her AB dönem başkanlığı sonunda toplanan Başkanlar Konseyi. Bu vesile ile Avrupa iş dünyası liderleri AB hükümetlerine taleplerini sıralıyor: "Euro bölgesini daha iyi yönetin, her ülke ayrı telden çalmasını, eşgüdüm gerek, ortak maliye politikası araçları gerek. Dünya değişiyor, uyum sağlayın, ilerleyin, reform yapın, arkanızda destek olalım; iş dünyasının önünü açın, önden gidelim".

Avrupa ekonomisinin gündeminde bazı sayfalar, Türkiye'nin de seçim sonrası somut gündemi için uyarılar ve fırsatlar içermekte:

1. Çin: Dev ekonomi, nüfus, yoksulluk, zenginleşme, enerji tüketimi, çevre sorunları, üç trilyon dolarlık rezerv birikimi, ...

Dolayısı ile Avrupa için muazzam fırsatlar var: Çin iç pazarı hızla büyüyor, Çin'den Avrupa'ya yatırımlar ve turizm artıyor. Teknolojisi, yönetim deneyimi ve kalitesi Avrupa Çin'de üstün konumda. Dış ticaret açığı 150 milyar euro fakat ucuz Çin malları AB'de enflasyonu dizginliyor. Hizmet ticaretinde AB 5 milyar euro fazla veriyor.

Aynı zamanda da tehditler: Teknoloji kopyalaması, hukuk devleti düzeninin zayıflığı, haksız rekabet koşulları, fikri mülkiyet haklarının korunamaması, hammadde kısıtlamaları, Afrika ve Asya'da arkasında devlet desteği olan Çinli şirketlerle rekabet sorunları...

Avrupa Çin'i artık 21. yüzyılın bir süper gücü olarak kabullendi. Ekonomik ilişkiler daha da derinleşecek. Avrupa daha çok uçak da satacak, lüks çanta da. Çin de kendi uçağını üretecek, güneş enerjisinde öne çıkacak, Avrupa'da şirket satın alacak. Bu aşamada Avrupa iş dünyası için önemli olan dengeli, hukuka dayalı ve öngörülebilir bir AB-Çin ilişkileri sistemi. Tehditler aynı zamanda birer fırsat, fırsatlar birer sorun. Strateji gerekiyor.

2. Teknoloji: *Ekonomik büyüme, istihdam, eğitime yatırım ve gezegenin doğal dengelerini koruyabilmenin belirleyici bir etkeni. Dolayısı ile küresel ekonomik rekabet gücünün temel direği.*

"Teknolojik yenilikçilik", AB 2020 Stratejisi kapsamında somut hedeflere ve eylem planlarına dayalı bir siyaset önceliği. Milli gelirde yüzde 3 oranında Ar-Ge payı hedefine AB içinde şimdilik sadece Kuzey ülkeleri ulaşıyor. AB ortalama olarak ABD, Japonya ve G.Kore'nin gerisinde fakat hızla yaklaşıyor. Temiz enerji, elektrikli motor, mobil hizmetler, nanoteknoloji ve sağlık gibi farklı alanlarda hem daha fazla uluslararası rekabete, hem de işbirliğine ihtiyaç var.

Teknolojik yenilikçilik alanında önde gelen ülkeler olan Finlandiya, İsveç, Japonya, ABD, G.Kore ve İsviçre'de Ar-Ge yatırımlarının yüzde 70-80'i özel sektörden kaynaklanıyor. AB ortalaması ise yüzde 30 civarında. İnternet toplumuna dönüşümde ise, AB son beş yılda Dijital Gündem politikası ile öne geçti. Fakat bilim dünyası-devlet-özel sektör işbirliği ve icatların ürüne dönüşmesi gibi alanlarda Avrupa'nın daha köklü atımlara ihtiyacı var. BUSINESSEUROPE'un bu yöndeki talepleri arasında, ilkokuldan itibaren matematik ve fen derslerinin yeniden tasarlanması, üniversite müfredatının sanayi dünyası ile istişare içinde yenilenmesi, nitelikli insan sermayesi için iş piyasalarının yeniden düzenlenmesi ve AB iç pazarında ülkeler

arası tüm engellerin tasfiyesi gibi öneriler dikkat çekiyor. Teknolojik gücüne rağmen dünya ölçeğinde bir Facebook, Google, Twitter gibi internet şirketinin Avrupa'dan henüz çıkmamış olması ihtirasları törpülüyor.

3. Çalışmak: *Avrupa halklarının bir kesiminin anlamakta zorlandığı bir "acı gerçek" var. Eski dünya düzeni iptal. Eski sömürgeler artık hem rakip, hem de eşit ortak. Şimdi daha çok ve daha verimli çalışma zamanı.*

Tüketim toplumu da evrim içinde. Gezegenin kaynaklarını kurutan mirasyedilik dönemi bitiyor. Demokrasi ise şımarıklık kaldırmıyor. Sonuçta mevcut maddi ve doğal kaynakları ve küresel rekabet koşullarını dikkate almadan, hiçbir hükümet toplumsal beklentilere yanıt vermez. Sadece vaat eder.

Bu doğrultuda, AB Komisyonu'nun 2004 yılındaki çalışma saatleri mevzuatı önerisi üzerinde AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu henüz anlaşmaya varamadı. Bunun da ötesinde, özellikle hizmet sektörlerinin çoğunda Batı Avrupa ciddi bir gerileme döneminden geçmekte. Verimli, girişimci, yaratıcı, rekabetçi, çözüm ve müşteri odaklı bireyler ve kurumlar seyrekleşmekte. Bu soruna karşı önlem alan işletmelerin ise önü hızla açılıyor. Avrupa ekonomi dünyası iş, çalışma ve emek kültürünü yeniden canlandırma derdinde.

Bunlar gibi temel konuların ele alındığı Budapeşte toplantısına bir çok delegenin katılımı gecikti bu arada. Çünkü Brüksel havaalanında yer hizmetleri veren firmalardan biri habersiz bir anı greve gitmişti. Anlaşmazlık içinde oldukları şirketten ziyade vatandaşlara, topluma, ekonomiye zarar vermekle eleştirildiler. Budapeşte'ye gecikerek ulaşan uçaklara yer hizmeti veren firma ise Türk'tü. **FD**